

Johana Novotná mě oslovila s prosbou o oponentský posudek na její diplomovou práci. Nemám moc zkušeností s oponentskými posudky na umělecká díla. A tak spíš než jako oponent se budu vnímat jako částečný cizinec, který se pokouší něco pochopit a to snad přinese odlišnou perspektivu, když už ne přímo kritiku.

Johana Novotná jako svou práci předložila film THE LAST RURAL VLOG IN THIS WORLD.

Co se ve filmu stane? Hlava v kukle – jedna z postav Johanina rural popového univerza nás uvádí do základní situace, kdy Johanino alterego Johuš Matuš nemůže kvůli pandemii koncertovat a začne z úzkosti malovat zesnulé psy. Malování zemřelých psů je nutkavé, ale Johušovi tato niternost nestačí a hledá uznání u galeristy Ametysty.

Do venkovského života Johuše Matuše, naplněného péčí o zvířata a nemotornou prací se dřevem jednoho dne při svačině vtrhne vize, komunikovaná pramenem s hrníčkovým kyvadlem a zhmotněná animací vajíčka spadlého z nebe. Tato vize je vysněným dopisem od galeristy Ametysty, ve kterém jí Ametysta oznamuje zastupování.

Na rozdíl od syrového a surového venkova žije Ametysta v galerii, která je plná krásných zářivých věcí a připomíná pokojíček pro panenky. Za oknem je Praha, město s pouťovými atrakcemi.

Ametysta se dívá zjevně na Johušův obraz a vidí v něm Johušův venkovský svět. Vydává takové zvuky jako: inu to se podívejme! Je tam cítit moc a zvědavé přehlížení.

Johuš propadne v lese listím a octne se u galeristy na zemi. Dívá se na něj skoro koketně. Ametysta shlíží téměř bez emocí, mluví bez hnutí rtů. Nabízí zastupování, ale klade si záhadné a nesplnitelné podmínky. Chce po Johušovi do soumraku klobouk z kouzelné houby. Říká: dávám ti čas-t.

Lusknutím zlatého lusu z galerie se Johuš ocitá v lese, kterého se ptá na klobouk z kouzelné houby. Les slibuje, že poradí, ale jen za psí srst. Pes, kterého Johuš v lese potká, je ochotný dát srst, ale jen za informaci o jedlících psů. Houbový mikrofon přiletí z břízek a prolomí příběh do všedních banálních ulic pražské Letné, kde Johuš vede komickou a marnou anketu s kolemjdoucími. Ukazuje se, že zlatý lusk z galerie navedl Johuše na falešnou stopu. Frustrovaný Johuš se dívá na Instagram a objevuje zde tvůrkyni čepic a klobouků z hub. Štáb filmu vyrazí za touto umělkyní a z cesty se stane videoklip k nové písni o houbách a útěše okamžiku. Píseň představuje katarzní vrchol filmu.

Cesta vede do lesní chaty, kde Marie Ladrová ukazuje Johušovi své umění a vysvětluje svou vlastní houbovou mytologii. Vidíme mnoho hub a dozvídáme se o vztahu lidí, hub a vesmíru. Johuš tu dostane klobouk z hub, který může donést galeristovi a získat vysněné zastupování, ale v závěru se začnou střídat postavy Ametysty a Johuše, takže není jasné, zda Ametysta není spíš druhou stranou Johuše a nakonec je to Johuš, nad jehož hlavou se klobouk naposledy objeví. Jestli to tak opravdu je, nevíme, protože film v tu chvíli končí a slibuje pokračování příště.

Kladeš si otázku, co to všechno spojuje? Věci, které se tě nějak dotkly a dotyk těch věcí je to co je spojuje.

Johanin film je pro mne sociální a existenciální re-kvalifikační deníkové drama, které jí slouží také jako prostředek k instalaci spektra uměleckých forem, kterým se ve své tvorbě věnuje, ke hře se svými oblíbenými ústředními motivy a ke komunikaci s dalšími umělci, kteří jí teď baví. Sice je film inscenován jako mýtus o hledání sebe sama a kritická satira na téma vztahu umělce a galeristy, ale myslím, že ho nejde chápat doslovně jako nějakou bajku nebo morální příběh, ale spíš jako nástroj a prostor na propracovávání témat, jež Johanu dlouhodobě fascinují, která bych pojmenoval Intervenující kontext, Lidi a jejich snahy, Krajina omamná, Venkov těžší než jde unést, Být out-side(r) a Lidi a zvířata. Tato témata se v jejích dílech opakují jako náměty i jako jazyky. Jestliže název práce je "Poslední rurální vlog", lze film chápat taky jako určitou rekapitulaci těchto tvůrčích neuralgických bodů.

Dílo je zároveň dovedným sebereferenčním komentářem k žánru diplomové práce a situaci studenta a formálně je na výborné úrovni. Doporučuji práci k obhajobě.

David Doubek